

АБАЙ АТЫНДАҒЫ ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ
УНИВЕРСИТЕТІ
ФИЛОЛОГИЯ ИНСТИТУТЫ

«БЕКІТЕМІН»

Филология факультетінің деканы
А.В. Танжарикова

ДЕПАРТАМЕНТ
ПО АКАДЕМИЧЕСКИМ
ВОПРОСАМ « 28 » 06 2024

Докторантураға (PhD) қабылдау емтиханының

БАҒДАРЛАМАСЫ

Мамандық: 8D02308 – Әдебиеттану (қаз)

Алматы, 2024

Институт директоры

А. Таңжарықова

Институт Кеңесінің отырысында бекітілген. *Хаттама №9 26.05.2024 ж.*

Кафедра меңгерушісі

Е.Оспанов

Академик С.Қирабаев атындағы қазақ әдебиеті және оны оқыту әдістемесі кафедрасының мәжілісінде бекітілген. *Хаттама №5 18.04.2024 ж.*

1. Жалпы ережелер.

1. Бағдарлама «Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 31 қазандағы № 600 бұйрығына (бұдан әрі – үлгілік қағидалар) сәйкес жасалды.

2. Докторантураға түсу емтиханы эссе жазудан, докторантурада оқуға дайындығына тест тапсырудан (бұдан әрі – ОДТ), білім беру бағдарламалары тобының бейіні бойынша емтиханнан және сұхбаттасудан тұрады.

Блогы	Балы
1. Эссе	10
2. Докторантурада оқуға дайындық тесті	30
3. Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтихан	40
4. Сұхбаттасу	20
Барлығы/ өту ұпайы	100/75

3. Түсу емтиханының ұзақтығы – 4 сағат, осы уақыт ішінде оқуға түсуші эссе жазады, докторантурада оқуға дайындық тестінен өтеді, электрондық емтихан билетіне жауап береді. Сұхбаттасу ЖОО қабылдау емтиханының алдында өткізіледі.

2. Түсу емтиханын өткізу тәртібі.

1. D058 – «Әдебиеттану» білім беру бағдарламалары тобына докторантураға түсушілер уәждемелік эссе жазады. Эссе көлемі – 250-300 сөзден кем болмауы керек. 2. Электрондық емтихан билеті 3 сұрақтан тұрады.

Білім беру бағдарламасы тобының бейіні бойынша емтиханға дайындалуға арналған тақырыптар

«8D02308 – Әдебиеттану (қаз)» мамандығы бойынша докторантураға тапсыратын білім алушылардан әдебиеттанудың өзекті мәселелерін білу талап етіледі. Бағдарламада осы мамандықтың магистратура бөлімінде оқытылған пәндер бойынша әдебиеттанудың ғылыми негіздері бойынша басты мәселелер қамтылды.

Көркем мәтін теориясы

Әдебиет теориясы – ғылым. Әдебиет теориясының негізгі міндеттері. Әдебиеттің тарихы және әдебиет теориясы. Әдебиет теориясы және әдеби сын. Әдебиеттанудың даму және қалыптасу тарихы. Құрылымдық-функциональдық әдіс және оның негізгі ұғымдары. Телеологиялық әдіс Көркем мәтінді оқып үйренудегі әдебиеттану әдістері және тарихи-әлеуметтік бағыт. Мәдени-психологиялық бағыт. Әдеби герменевтика рецептивтік теориясы. өнер туындыларын талдаудың негізгі принциптерін, әдістерін түсіну және сипаттау, әдеби шығармаларды зерттеу әдістемесі мен әдіснамасын ажырата білу; көркем мәтінді зерттеудің аспектілері; әдебиеттің жалпы филологиялық және жеке зерттеу әдістері.Әдеби шығарманы талдаудың принциптері. Сипаттама және талдау. Әдебиеттанудағы интерпретация. Әдеби шығарма мәнмәтінін оқып-үйрену. Әдеби мәнмәтіннің түрлері. Жазушы шығармашылығындағы мәнмәтін және шығарманы түйсінудегі мәнмәтін. Мәнмәтіннің көпқырлылығы. Шығарманы талдаудың имманенттілігі. Қазіргі әдебиеттанудағы мәтін теориясы. Әдеби дамудың заңдылықтары.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Әдебиеттану. Терминдер сөздігі. Алматы, 1998, 2006.
2. З.Қабдолов. Сөз өнері. Алматы, Санат, 2002.
3. 6. Р.Нұрғали. Әдебиет теориясы. Нұсқаулық.- Астана, Фолиант, 2003.
4. Ахметов К. Әдебиеттануға кіріспе. Оқу құралы. – Қарағанды , 2004
5. 19. Есембеков Т. Драматизм и казахская проза. – Алматы: Қазақ университеті, 1997.
6. 20. Қабдолов З. Сөз өнері. – Алматы; қазақ Университеті, 1992

Фольклор теориясы

Әдебиет және фольклор. Әдебиеттің пайда болуы. Әдеби дамудың тарихи кезеңдері, мәдени-тарихи дәуірлері. Әдеби бірлесіп әрекет ету, дәстүрлер және жаңашылдық. Мәдени тарихи дәуірлер және ондағы көркемдік ойлаудың үстем болуы. Әдебиет – өнердің түрі. Көркем әдебиет – қоғамдық

сананың бір түрі. Қоғамдық сананың түрлерінің өзара байланысы мен өзара әрекеттесуі. Ғасырлар бойы халық даналығын бойына сіңірген ауызша дамыған сөз өнерінің қасиет құнарының концепциялық сипаттарын, көркемдік құрылымын теориялық тұрғыда зерделеу. Әдебиеттану мен фольклористиканың даму тенденциялары. Мәдениет жүйесіндегі әдебиет және фольклор. Фольклор мен әдебиеттің байланысы және айырмашылығы. Әдебиеттану және фольклористика. Әдебиет және фольклор. Әдебиеттану мен фольклористиканың негізгі міндеттері мен мақсаттары. XX-XXI ғасырдағы әдебиеттану мен фольклористиканың даму тенденциялары. Мәдениет жүйесіндегі әдебиет және фольклор. Фольклористика және түркітану. Шығыс руханиятымен дәстүрлі әдеби байланыс.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Қазіргі әдебиет және фольклор. Ұжымдық еңбек. Алматы, 2009. 392б.
2. Қасқабасов С. Елзерде. Жаназық. Астана, 2012.
3. Қазақ фольклористикасының тарихы: (революцияға дейінгі кезең). – Алматы: Ғылым., 1988. – 432 б.
4. Қазақ фольклорының тарихилығы. –А., 1993.
5. Жүсіпов Н.Қ. Қазақ фольклортану ғылымы: XX ғасырдың бірінші жартысы. Монография.-Павлодар. 2007.-381 б.

Тәуелсіздік дәуіріндегі әдебиет

Әдебиеттанудың қазіргі жағдайы және даму беталысы. Қазіргі кезеңіндегі әдебиеттанудың теориялық мәселелері. Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әдебиеттану ғылымының қалыптасу тарихы. XX ғ. 90-жылдары мен XXI ғ. 2000-2020 жж. арасындағы Қазақстан Республикасындағы және алыс, жақын шетелдердегі қазақ әдебиеті шығармаларын біртұтас көркемдік дәстүр жүйесі. Қазақстан Республикасындағы этностар әдебиеті де біртұтас мемлекеттік ұстаным. Әдебиеттің даму кезеңдері. Көркемдік әдіс. Көркемдік әдісті шындықты бейнелеуші ретінде түсіну. Стиль және көркемдік машық. Әдеби бағыт және ағым. Ағым мен бағытта шындықты бейнелеудің әдісі, бағалау, талдау принциптері бойынша құру. Әдебиеттегі негізгі бағыттар. Әдебиеттегі негізгі бағыттар мен ағымдар. Әдебиеттің түйіспелі-типологиялық байланысы. Қазіргі әдебиеттанудағы әдебиеттің тарихи дамуының мәселелері. Қазақ романы, лирикалық поэзия, әдеби сын, балалар әдебиеті, жанрларының қазіргі зерттелуі. Тәуелсіздік кезеңіндегі қазақ әдеби сынының бүгінгі жай күйі, өкілдері. Қазіргі әдебиеттанудағы постмодернистік зерттеулер.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. 1. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print express, 2017. – 512 б
2. Елеуменов Ш. Қазақ әдебиеті тәуелсіздік кезеңінде. Алматы, 2006.
3. 2. Райан, Майкл. Әдебиет теориясы [Мәтін]: кіріспе / М. Райан. - Алматы : «Ұлттық аударма бюросы», 2019. - 292 б.
4. Б. Ердембеков, Ж. Аймұхамбет, Р. Тұрысбек т.б. Қазіргі қазақ әдебиеті.

Көркем әдебиеттің поэтикасы.

Әдеби өнерді зерттеудің жолдары мен көркем шығарманың игерудің негізгі формалары. Әдебиеттанудың негізгі мектептері. Өнердің мәні және табиғаты. Көркем өнер – эстетикалық құндылықтарды жасаушы. Көркем өнердің танымдық қызметі. Типтілік пен даралық. Өнер және әдебиеттің мақсаты мен міндеттері. Өмірді танудың әр түрлі формалары. Жазушының дүниені тануы мен шығармашылығы. Көркем шығарма әлемі және жазушының көркемдік әлемі. Қазіргі әдебиеттанудағы хронотоп ұғымы. М. М. Бахтин теориясы. Көркемдік уақыт-кеңістіктің әдебиеттегі қызметі. Шығарма композициясының поэтикасы. Әдеби шығармалардағы психологизм. Шығарма, цикл, фрагмент. Әдеби шығарманың құрамы.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print expressl, 2017. – 512 б
2. Темирболат А.Б. Поэтика литературы. – Алматы: Қазақ университеті, 2011.
3. Т. О. Есембеков Көркем мәтін теориясы Оқу құралы Алматы «Қазақ университеті» 2015.- 186-б.
4. Таңжарықова А. Көркем мәтінді талдау негіздері. Алматы, Service Press 2016 ж

Әдеби байланыс мәселелер

әдеби шығармаларды түсініп, қабылдау үшін қазіргі ғылыми әдіснамалық принциптерді дұрыс қолдануды үйрету, қазіргі қазақ, орыс және шетел әдебиеттеріне қатысты әдебиеттану ғылымында жинақталған жүйелі білім беру, әдебиеттің теориясы мен тарихына және сынына қатысты әдебиеттанудың мәселелерімен таныстыру. Қазақ әдебиеттану ғылымындағы көркем аударма мәселесі. Әдеби компаративистикадағы сюжеттер және мотивтер мәселесі. Әдеби компаративистика. Әдеби компаративистиканың міндеттері. Қазіргі компаративистикадағы жаңа парадигмалар. Көркем шығармаларды салыстырмалы түрде зерттеу. Қазіргі әдеби компаративистиканың теориялық және тарихи поэтикасы. Салыстырмалы әдебиеттану мен салыстырмалы тарихи әдебиеттану.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Б. Ердембеков, Ж. Аймұхамбет, Р. Тұрысбек т.б. Қазіргі қазақ әдебиеті. Оқулық – Алматы: ЖШС РПБК «Дәуір», 2012. – 216 б.
2. Джуанышбеков Н. Проблемы современного сравнительного литературоведения. – Алматы: Қазақ университеті, 2000.

Психологизм ұғымы туралы жан-жақты түсінік, оның көркем әдебиет шығармаларында алатын орны мен құрылымдық қызметтері. Көркем шығарманың құрылымдық бөлшектерінен көрінетін көркем әдебиеттегі психологизм негіздері, көркемдік-эстетикалық талғам-таразысын қалыптастыру. Кейіпкер және жазушы (қаһарман және автор). Кейіпкердің санасы мен сезімі. Психологизм. Портрет. Өмірдегі және өнердегі Әсемдік. Эстетикалық туралы ұғым. Негізгі эстетикалық категориялар. Эстетикалық сезім. Жазушының эстетикалық талғамы. Эстетикалық қабылдау және әсер. Әдеби шығармалардағы психологизм. Әдеби шығарманың құрамы. Шығарма әлемі. Шығарма әлемі және жазушы әлемі. Кейіпкер және құндылық бағыты. Автор және қаһарман. Пейзаждың қызметі. Әдеби шығармадағы интерьердің қызметі. Әдебиеттану мен эстетикадағы психологиялық мектеп. Психологиялық мектептің даму алғы шарттары. Суретші, жазушы және көркем шығарма. Қаламгердің ішкі әлемін, сезімдерін әдеби шығармада сипаттау. Психологиялық мектептің өкілдері.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Майтанов Б. Қазақ романы және психологиялық талдау. Алматы: Қазақ университеті, 1996.
2. Елеукуенов Ш. Қазақ әдебиеті тәуелсіздік кезеңінде. Алматы, 2006.
3. Пірәлиева Г. Көркем прозадағы психологизмнің кейбір мәселелері. Алматы, 2003.

Әдебиеттанудағы шығармашылық зертхана мәселелері

Жазушылық еңбектің алғышарттары мен әдістері, шығармашылық еңбектің негізгі заңдылықтары, әдеби шығармашылықтың эстетикасы мен психологиялық негізі. Шығармашылық жұмыстың басты кезеңдері, жазушы талантының табиғаты, бастапқы идея, материал жинау, жоспарлау, бейнелеу ұстанымдары мен формалары. Көркем шығарма тақырыбының туу процесі. Тақырыпты өңдеу мен таңдаудағы дүниетанымның рөлі. Шығарманың барлық элементтерін бағындырған негіз, ірге, қойылым сияқты (суреттелетін объектімен) өмір материалы мен тақырып арасындағы айырмашылық. Идея және әлеуметтік эстетикалық мұрат. Түпкі ой және идея. Шығарманың мәселесі және мотиві. Шығармадағы тақырып пен мәселе, тақырып пен идея, тақырып пен мотивтің өзара байланысы. Идея және характер, идея және өмір шындығы. Көркем шығарманың сюжеті. Әдеби шығармашылығының генезисі. Әдеби шығармаларды генетикалық тұрғысынан талдау. Динамикалық поэтикасы. Жазушы шығармашылығына әсер ететін негізгі факторлар. Әдеби шығармашылығының генезисі туралы негізгі теориялар мен концепциялар. Әдеби даму кезеңдері.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. С.Мақпырұлы. Адамтану өнері. Оқу құралы.-Алматы, Арыс, 2009.-213 б.
2. 2.Ибраева А. Әдеби шығармашылық әлемі - Алматы: Абай ат. ҚазҰПУ

Қазіргі өлең поэтикасы

өлең құрылымы мен поэтикасының сөз өнері мұралары қалыптасуындағы тарихи негіздерін, өлеңсөз жүйесінің әлем халықтары поэзиясындағы басты салаларын ұлттық және әлемдік көркемдік дәстүр жалғастығы заңдылықтары негізінде түсіндіру; өлең өлшемдері негіздерін мәтіндік талдаулармен байыптау ерекшеліктерін меңгеру; өлең поэтикасындағы бейнелілік ерекшеліктерін саралап талдау. Проза және поэзия. Прозалық шығармалардың ерекшелігі. Проза құрылымы. Поэзия табиғаты. Поэтикалық шығармалардың композициясы. Лирикалық және эпикалық кейіпкер. Поэзия мен прозадағы ырғақ категориясы. Ырғақ және өлең. Өлең ырғағының ерекшеліктері, ұлттық тілдің өзіндік шарттылығы. Өлең құрылысының ұлттық жүйемен байланысы, әдебиеттің тарихи дамуының шарттарымен өлең өлшемі, метрі. Стопа және икт. Өртүрлі стопты өлеңдер (еркін өлең). Рифма және оның әдістері. Өлеңнің дыбыстық жүйесі. Рифманың түрлері. Ақ өлең.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. З. Ахметов. Өлең сөздің теориясы. Алматы, Мектеп, 1973.
2. А.Байтұрсынов. Шығармалары, Алматы, 1989.
3. Әдебиеттану. Терминдер сөздігі. Алматы, 1998, 2006.
4. Әуезов М. Әдебиет тарихы. – А., 1991.
5. З.Қабдолов. Сөз өнері. Алматы, Санат, 2002.
6. ХҮ-ХҮІІІ ғасырдағы қазақ поэзиясы. – А., 1987.
7. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print express, 2017. – 512 б
8. Сүйіншәлиев ХҮ-ХҮІІІ ғасырдағы қазақ әдебиеті. – А., 1989.
9. Ахметов К. Әдебиеттануға кіріспе. Оқу құралы. – Қарағанды , 2004

Әдебиеттанудың өзекті мәселелері

Теориялық әдебиеттанудың дәстүрлі және жаңа парадигмалары. Қазіргі ғылымдағы пОНза, поэзия, драматургияның көркемдік сипатына тән өзгерістер. Қазіргі жанр әдеби табиғаты: жаңаша зерделеу. Жанрлар жүйесі. Интертекстуалдық: негізгі концепциялар. Әдеби сын жанрлары. Мифопоэтика және археопоэтика. Семиотика және нарратология. Қазіргі әдеби даму үрдісі. Қазіргі замандағы әдебиеттің ролі. ХХІ ғасырдағы әдебиеттің бағыттары мен ағымдары. ХХ-ХХІ ғасырдағы әдебиеттану мен фольклористиканың даму тенденциялары. Семиотика мен әдебиеттің байланыстары. Көркем шығарма таңбалық жүйе ретінде. Ғылыми бағыт ретіндегі семиотиканың мәні. Ғ.Мүсіреповтың «Жапон балладасы» шығармасының семиотикасы. Шешендік өнер және әдебиет. Жазушы және оратор. Поэтикалық риторика. Көркем шығарма құрылымындағы риторикалық сөйлемдер. Көркем шығармадағы цитата қызметі. Көркем шығармадағы афоризмдер. Көркемдік бейне. Қазіргі әдебиеттанудағы көркемдік бейненің ұғымы. Көркемдік бейне эстетикалық категория ретінде. Көркемдік бейненің ерекшелігі. Көркемдік бейненің табиғаты.

Мифологиялық мектеп – әдебиеттану мен фольклористиканың бағыты. Мифологиялық мектептің философиялық негізі. Мифологиялық мектептің өкілдері. Қазіргі филология ғылымындағы неомифологиялық бағыты. Мифологиялық космизм. Әдебиеттанудағы мәдени-тарихи мектеп. Көркем шығармаларды генетикалық тұрғысынан зерттеу. Әдеби сын жанрлары. Әдеби сын міндеттері. Әдеби сын шығармаларының мәні. Әдеби сыншы және жазушы. Әдеби сыншы және оқырман. Әдеби сын шығармаларының негізгі жанрлары. Әдебиеттің ұлттық сипаты. Автордың санасы мен ой-пікірлері. Қаламгер шығармашылығы және ұлттық мәдениет. Ұлттық әдебиеттердің ерекшелігі және әлем әдеби үдерісінің заңдылықтары. Әдеби байланыстар. Көркем шығармаларды аудару мәселесі. Көркем шығармадағы уақыт пен кеңістік. Әдеби шығармадағы уақыт пен кеңістік категорияларының ерекшелігі. Қазіргі әдебиеттанудағы хронотоп туралы концепциялар мен теориялар. Хронотоп және жанр, стиль мәселесі.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. З.Қабдолов. Сөз өнері. Алматы, Санат, 2002.
2. Р.Нұрғали. Әдебиет теориясы. Нұсқаулық.- Астана, Фолиант, 2003.
3. Қазіргі әдебиет және фольклор. Ұжымдық еңбек. Алматы, 2009. 392б.
4. Қасқабасов С. Елзерде. Жаназық. Астана, 2012.
5. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print expressl, 2017. – 512 б
6. С.Мақпырұлы. Адамтану өнері. Оқу құралы.-Алматы, Арыс, 2009.-213 б.
7. Елеуқенов Ш. Қазақ әдебиеті тәуелсіздік кезеңінде. Алматы, 2006.

Қазіргі әдебиеттің жанрларының типологиясы

Қазіргі әдебиеттің негізгі жанрларын, олардың қалыптасуы мен даму кезеңдері. Әлемдік әдеби процестің даму заңдылықтарын түсіндіру; әдебиеттің жанрлық құрамын жаңарту; - қазіргі жазушылардың көркемдік ізденістерін, әсіресе олардың дүниетанымын түсіндіру; - қазіргі әдебиеттің жанрларын, оларды жіктеу және жүйелеу принциптерін ажырата білу. Әдебиет пен өнердегі түр мен мазмұнның бірлігі және бөлінбейтіндігі, олардың өзгермелілігі. Көркем түрдің байлығы, сонылығы және айқындылығы. Кейіпкер және жазушы (қаһарман және автор). Оқырман – кейіпкер - автор жүйесінің анықталуы. Кейіпкердің санасы мен сезімі. Өмірдегі және өнердегі Негізгі эстетикалық категориялар. Әдеби тектер. Әдебиеттің тектік қасиеттерінің қалыптасу және даму тарихы, оның фольклорлық ғұрыптық негізі. Әртектілік және туысаралық түрлері. Тарихи даму жағдайындағы эпос. Эпиканың пайда болу принциптері. Өлең және лирика. Лирика және поэзия. Лирика тудырудың принциптері. Лирикалық қаһарман туралы ұғым. Лирика бастауындағы объективтік және субъективтік жайттар. Лирикалық «меннің» маңызы. Лирикалық жанрлар: ода, элегия, сатира, романс, жолдау, эпиграмма, ән. Лиро-эпостық жанрлар: мысал,

поэма, баллада. Әдеби жанрлар. Көркем шығармашылық тектердің жанр бойынша жіктелуі. Көркем шығармашылық жанрдың нақтылы-тарихи сипаты. Көркем жанр бүтін бітім және көркемдік тұрғыда іске асырудың құралы іспетті. Аралық тектік жанрлық қалыптасуының бастауы. Әдебиет түрлері. Түр – жанрдың жеке, нақты көрінісі (отбасылық тұрмыстық, әлеуметтік-психологиялық, тарихи роман; әлеуметтік тұрмыстық, саяси, философиялық драма). Көркем шығарманың жанрлық түрлік өзіндік ерекшелігі. Герменевтика. Қазіргі әдебиеттану ғылымындағы герменевтикалық, структуралистік және семиотикалық зерттеу тәсілдері. Түсіну, интерпретация, ойлау. Герменевтика диалогтың бір бөлігі іспетті. Дәстүрлі емес герменевтика. Әдебиеттің қабылдауы. Автор және оқырман. Шынайы оқырман. Әдебиетті тарихи функционалды тұрғыдан үйрену. Әдеби сын. Көпшілік-бұқаралық оқырман. Бұқаралық әдебиет. Өлең құрылысының жүйесі. Проза және поэзия. Прозалық шығармалардың ерекшелігі. Проза құрылымы. Әдебиеттанудағы акмеизм бағытының қалыптасу тарихы. Неоромантизм және алғашқы қазақ романдары. Тарихи даму жағдайындағы лирика. Прозадағы лирика. Өлең және лирика. Лирика және поэзия. Лирика тудырудың принциптері. Лирикалық қаһарман туралы ұғым. Драманың тарихи дамуы. Драманың ерекшеліктері. Драмалық идея мен образдарды іске асыруда сахнаның және сахналық құралдардың маңызы. Конфликт – драманың қозғаушы серіппесі іспетті. Драма әлеміндегі ұлттық тарих тұжырымдамасы (қазіргі қазақ драматургиясы негізінде). Әдеби серпіліс теориясының тәжірибелері. Әдеби жанрлар. Көркем мәтінді кешенді талдау жолдары. Көркем шығармашылық тектердің жанр бойынша жіктелуі. Көркем шығармашылық жанрдың нақтылы-тарихи сипаты. Көркем жанр бүтін бітім және көркемдік тұрғыда іске асырудың құралы іспетті. Әдебиет түрлері. Түр – жанрдың жеке, нақты көрінісі (отбасылық тұрмыстық, әлеуметтік-психологиялық, тарихи роман; әлеуметтік тұрмыстық, саяси, философиялық драма). Көркем шығарманың жанрлық түрлік өзіндік ерекшелігі. Әдебиеттің қызмет етуі.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print express1, 2017. – 512 б
2. С.Мақпырұлы. Адамтану өнері. Оқу құралы.-Алматы, Арыс, 2009.-213 б.
3. Атымұмов М. Қазақ романдарының поэтикасы. –Алматы: ғылым, 1975.
4. 17. Ахметов З. Поэтика эпопеи Путь Абая в свете истории ее создания. Алматы: Наука, 1981.
5. Есембеков Т. Драматизм и казахская проза. – Алматы: Қазақ университеті, 1997.
6. Әбдіғазизұлы Б. Шәкәрім әлемі. Алматы: Паритет, 2008

Қазақ әдебиетіндегі дәстүрлі ментальдік

Қазіргі әдебиеттің ұлттық ерекшелігін, әдебиеттанудың даму тенденцияларын ашу. Әдебиеттану ғылымындағы ментальдіктің ерекшеліктерін, қазақ әдебиетіндегі ұлттық ментальдіктің генезисі, эволюциясы және трансформациясы, қазіргі қазақ әдебиеттану ғылымындағы ментальдік, дәстүр мәселелеріне қатысты күрделі құбылыстар мен мәліметтерді қарастыру. Көркем шығармадағы троптың (құбылту) түрлері және олардың рөлі. Көркем әдебиеттің поэтикасы. Көркем шығарма әлемі және жазушының көркемдік әлемі. Көркемдік уақыт-кеңістіктің әдебиеттегі қызметі. Шығарма композициясының поэтикасы.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print expressl, 2017. – 512 б
2. Хализев В.Е. Теория литературы. – М.: Высшаяшкола, 2005.
3. Қазақ әдебиетінің қысқаша тарихы. 1т. Алматы: Қазақ университеті, 2001
4. С.Макпырұлы. Адамтану өнері. Оқу құралы.-Алматы, Арыс, 2009.-213 б.
5. Ахметов К. Әдебиеттануға кіріспе. Оқу құралы. – Қарағанды , 2004

Қазіргі әдеби даму үрдісі.

Қазіргі әдеби даму үрдісі, әдебиеттің бағыттары мен ағымдарын таныту. Көркем шығармалардың жанрлық құрамы. Рецептивті эстетика. Шынайы оқырман. Әдебиетті тарихи функционалды тұрғыдан үйрену. Өнердің элитарлы және элитарлы емес концепциясы. Кейіпкер және мінез. Көркем шығарманың тақырыбы, идеясы. Тартыс. Сюжет бұл шығармадағы тартысты нақты іске асыратын, қаһармандардың қарым-қатынасы мен оқиғалар жүйесі іспетті. Көркем әдебиеттің шағын сюжетіндегі өмір тартыстары мен олардың өзіндік көрініс алуы. Тартыс – шығарманың негізгі қозғаушы күші. Көркем шығарманың композициясы. Сюжет пен композиция бірлігі. Композицияның негізгі компоненттері. Шығарма композициясы және образдар композициясы. Көркем шығарма құрылымының компоненттері. Шығарма композициясының шарттылануы – шығармадағы ақиқатты суреттеудегі шынайы заңдылықтар мен көркем әдістер, идеялық-эстетикалық ойластырулар өмірлік материалдар, шығарма жанрлары. Параллелизм мен антитеза шығарма композициясының әр түрлілігі іспетті. Өмір шындығы және көркемдік шешім шығарманың тақырыбының, идеясының, проблемасының барлық элементтерінің (эпизод, образ, мотив) қатаң сақталуы. Әдеби характер мен типтерді талдаудың жолдары мен әдістері. Сюжет құрастырудың тәсілдері. Көркем шығарманың тілі. Авторлық сөз. Диалог және монолог. Көркем сөйлеудің ерекшелігі.

Пайданылатын әдебиеттер:

1. . Ахметов. Олең сөздің теориясы. Алматы, Мектеп, 1973.
2. А.Байтұрсынов. Шығармалары, Алматы, 1989.
3. Әдебиеттану. Терминдер сөздігі. Алматы, 1998, 2006.
4. Әуезов М. Әдебиет тарихы. – А., 1991.

5. З.Қабдолов. Сөз өнері. Алматы, Санат, 2002.
6. Р.Нұрғали. Әдебиет теориясы. Нұсқаулық.- Астана, Фолиант, 2003.
7. Қазіргі қазақ әдебиеті: даму үрдістері, есімдер мен оқиғалар: Ұжымдық монография. – Алматы: —Print expressl, 2017. – 512 б
8. Ж.Жарылғапов. Қазақ прозасы: ағымдар мен әдістері. Қарағанды. 2009.
9. Ахметов К. Әдебиеттануға кіріспе. Оқу құралы. – Қарағанды , 2004